

саналат. Ошол эле учурда ар бир билим берүү уюму башкалардан максаттары, окуучулардын контингенти жана тарбиячылар жамааты, уюмдун өзгөчөлүктөрү, ал кандай принциптерде жашап жана өнүгүп жаткандыгы, мазмуну менен айырмаланган социалдык тарбиянын өзүнүн уникалдуу б.а. программалык иш-чаралардын, салттардын, өз ара аракеттенүүнүн жана башкаруунун түрүн ж.б. системасын түзөт. Ошентип, бардык билим берүү уюмдарынын жалпы милдети – адамды тарбиялоо, бирок аны алардын ар бири ар кандай жолдор менен, ар кандай ыкмалар жана каражаттар менен чечет. [4, 88 б.]

Билим берүү уюмдары жана алардын алкагында иштеген социалдык билим берүү системалары аркылуу коом өсүп келе жаткан муундарды жашоого даярдоо үчүн бирдей мүмкүнчүлүктөрдү берүүгө умтулат. Билим берүү уюму өзүнүн мүчөлөрүнүн өзүн-өзү өзгөртүү процессине түздөн-түз таасир этет, инсандын өнүгүшү үчүн, анын коом тарабынан бекитилген керектөөлөрүн, жөндөмдүүлүктөрүн жана кызыкчылыктарын канааттандыруу үчүн жагымдуу мүмкүнчүлүктөрдү түзөт. Демек, билим берүү уюмдары жаштарды коомдогу жашоого даярдоону камсыз кылууда жетектөөчү ролду ойношот, анткени аларда баланын инсандыгы системалуу жана толук кандуу иш-аракеттерди ишке ашыруу аркылуу социалдык маанилүү билимдерге, нормаларга жана тажрыйбаларга ээ болот.

Социалдык тарбиялоо процессиндеги өз ара аракеттенүү тандалма мүнөзгө ээ жана анын субъекттеринин маалымат, иш-аракет ыкмалары, баалуулук багыттары жана социалдык мамилелердин алмашуусун билдирет. Мындай өз ара аракеттенүү негизинен социалдык жактан дифференцияланган, индивидуалдуу жана өзгөрүлмөлүү болот, анткени өз ара аракеттенүүнүн конкреттүү катышуучулары белгилүү бир этникалык, социалдык жана социалдык-психологиялык топтордун мүчөлөрү болуп, бири-бири менен болгон мамилесинде социалдык жүрүм-турумдун түрүн аздыр-көптүр аң-сезимдүү жана максаттуу түрдө ишке ашырышат.

Балдардын социалдык ролдорду ойноосунун негизи болуу менен алардын коомдук тажрыйбанын топтолушун камсыздайт, өзүн-өзү ишке ашырууга, өзүн-өзү ырастоого жана ар тараптуу өнүгүүгө мүмкүнчүлүк берет. Балдар ар түрдүү багыттагы (интеллектуалдык, музыкалык, көр-

көмдүк, адабий, театралдык, эмгектик ж. жөндөмдүүлүктөрүн, эмоционалдык) тажрыйба чөйрөсүн тереңдетет. Бала социалдык мааниге ээ иш-аракеттердин бир же бир нече түрлөрүн таануу жана өзүн-өзү ишке ашыруу мүмкүнчүлүгүн түшүнүү менен, ар кандай башка кырдаалда ушундай ийгиликтерге жетишүүгө умтулат. Алынган социалдык тажрыйба өспүрүмдүн коом үчүн мааниси бар иш-аракеттерге болгон умтулуусун олуттуу активдештирет, ал эми анын үзгүлтүксүз чыгармачылык процессине аралашуусу көз карашынын жана турмуштук таламдарынын кеңейишине көмөктөшөт, социалдык демилгелүүлүгүн жогорулатат. Коомдук мамилелерге тартуу менен балдар керектүү билимдерди алууга жана аларды социалдык маанилүү иш-аракеттердин процессинде ишке ашырууга үйрөнүшөт. [6] мына ошондуктан кыргыз элдик педагогикасындагы инсанды социалдаштыруунун өзгөчөлүктөрүн, өнүгүүсүн жана аны жаш муундарды инсан катары социалдаштырууда пайдалануунун натыйжалуулугун жогорулатуунун илимий теориялык негиздерин аныктоо зарыл болуп саналат.

Ошентип, социалдык тарбиялоо системасы азыркы педагогиканын негизги көрүнүшү катары аны коомдун жана инсандын кызыкчылыгына ылайык долбоорлоонун жолдорун жана каражаттарын терең изилдөөнү жана аныктоону талап кылат.

Адабияттар

1. Мудрик А.В. Введение в социальную педагогику / А.В.Мудрик. -М., 1997. – 238 с.
2. Основы современной философии. – М., 1997. – 276 с.
3. Социальная работа и социальная философия. – М., 1996. – 221 с.
4. Мурзаев М.С. Кыргыз элдик педагогикасындагы инсанды социалдаштыруунун өнүгүүсү. / М.С.Мурзаев. - Б., 2013. – 155 б.
5. Яковлева Н.О., Яковлев Е.В. Социалдык тарбия педагогикалык феномен катары // Илим жана билим берүүнүн заманбап проблемалары. - 2014. - № 3. – 65-69 б.
6. URL: <https://science-education.ru/ru/article/view?id=13591>

УДК: 811.512.161

DOI 10.35254/bhu/2022.61.20

Karakaya Nergiz, E.

Kırğızıstan Türkiye Manas Üniversitesi

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SINIF İÇİ YAZILI ANLATIM ÇALIŞMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Yazma eğitimi, dil öğrenme ve öğretme sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Yabancı öğrencilerin dil eğitiminde eksikliklerinin somut bir biçimde belirlenip, onlara doğru dönüt verilmesi açısından dikkat edilmesi gereken bir konudur. Yazma, anlatmaya bağlı üretici bir beceridir. Bu sebeple yabancı dilde yazma hem bir süreci hem de bu süreç sonunda ortaya çıkan ürünü göstermektedir. Yazma becerisi, öğrencilerin sözcükleri, dil bilgisel yapıları, deyimleri, atasözlerini vb. doğru öğrenip öğrenmediklerini kontrol etme fırsatını öğreticiye sunmaktadır. Dört temel beceri içerisinde öğrencilerin en çok zorlandığı veya sorun yaşadığı yazma becerisidir.

Bu çalışma yabancılara Türkçe öğretiminde sınıf içinde yazılı anlatım çalışmasının nasıl yapılacağına

dair fikir paylaşmak ve yapılan çalışmanın değerlendirilmesine yönelik tecrübe paylaşımı içermektedir.

Anahtar Sözcükler: *Yabancılar, Türkçe öğretimi, dil, yazılı anlatım, değerlendirme, dil bilgisi, çalışma, alışkanlık, atasözü*

Каракая Нергиз, Е.

Кыргызско-Турецкий университет «Манас»

ОЦЕНКА И ОБУЧЕНИЕ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ НА УРОКАХ ТУРЕЦКОГО КАК ИНОСТРАННОГО

Аннотация

Обучение письму занимает важное место в процессе изучения языка и преподавания. Это вопрос, который требует внимания с точки зрения конкретного определения недостатков иностранных студентов в языковом образовании и предоставлении им правильной обратной связи. Письмо - это продуктивный навык, который зависит от умения рассказывать. По этой причине письмо на иностранном языке показывает как процесс, так и продукт, который возникает в конце этого процесса. Навыки письма помогают учащимся учить слова, грамматические конструкции, пословицы и т.д. Среди четырех основных навыков именно навык письма вызывает у учащихся наибольшие трудности или проблемы.

Это дает преподавателю возможность проверить, правильно ли они усвоили материал. Это исследование включает в себя обмен идеями о том, как делать письменное выражение в классе при обучении иностранцев турецкому языку и обмен опытом для оценки проделанной работы.

Ключевые слова: *обучение, иностранцы, турецкий язык, язык, письменное выражение, оценка, грамматика, заниматься, навык, пословицы.*

Karakaya Nergiz, E.

Kyrgyz-Turkish university

EVALUATION AND TEACHING WRITING IN TURKISH LANGUAGE CLASSES AS A SECOND LANGUAGE

Abstract

Writing education has an important place in the language learning and teaching process. It is an issue that needs attention in terms of determining the deficiencies of foreign students in language education in a concrete way and giving them correct feedback. Writing is a productive skill that depends on telling. For this reason, writing in a foreign language shows both a process and the product that emerges at the end of this process. Writing skill helps students learn words, grammatical structures, idioms, proverbs, etc. Among the four basic skills, it is the writing skill that students have the most difficulty or problem with.

It offers the instructor the opportunity to check whether they have learned correctly or not. This study includes sharing ideas about how to do written expression in the classroom in teaching Turkish to foreigners and sharing experience for the evaluation of the work done.

Key words: *Teaching Turkish to foreigners, written expression, evaluation, language, grammar, study, habit, proverb.*

Giriş

Yazma eğitimi, kişinin yaşantı yoluyla edindiği bilgi ve birikimi düşünme gücü ve imgelemiyi yoğurarak kâğıda aktarmasından çok daha karmaşık anlam taşır. Düşünce ve yazı ilişkisi yazma eğitiminin bilişsel boyutudur. Bu beceride kişinin biyolojik ve bilişsel gelişimi, sosyo-kültürel çevresi, yeteneği, düşünme gücü önemlidir. Ancak bu etmenler tek başlarına yeterli değildir. Her birinin yazma becerisinde kurgulama düzeyine doğrudan katkısı bulunur. Yazma becerisinde bireyin eleştirel ve yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma ve problem çözme becerisi hatta bilgi teknolojilerini kullanma becerisi gibi üst düzey becerileri belirttiğimiz boyutlardan daha baskındırlar. Bu da özellikle Türkçe derslerindeki yazma etkinlik ve uygulamalarının yaratıcı yazma yaklaşımına göre düzenlenmesi gereğini beraberinde getirmiştir [08, s. 31].

Dil öğrenenlerin bir konuyu yazılı anlatım kurallarına

uygun bir şekilde anlatmaları beklendiğinde; yazmaktan korkmakta ve kendilerini etkili ve doğru bir şekilde ifade edememekte, fikir üretmemekte, taslak oluşturmada ve düzenlemede sorunlarla karşılaşmakta, motivasyon eksikliği yaşamaktadır. Alan yazında yazma becerisine yönelik olarak yapılan çalışmalarla bu sorunlara çözümler üreten uygulamaların oluşturulması beklenmektedir. Yabancı ve yerli alan yazında yabancı dilde yazma becerisine yönelik birçok çalışma bulunmaktadır [12, s. 251].

Herhangi bir dilde yeterli olma durumu; bireyin anlama ve anlatmaya dayalı temel dil becerilerini etkin kullanabilmesi ile değerlendirilir [9, s. 21]. Dil becerilerinden olan yazma; anlatma becerileri grubunda içerisinde yer almaktadır. Yazma eğitimi, dil öğrenme ve öğretme sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Yabancı öğrencilerin dil eğitiminde eksikliklerinin somut bir biçimde belirlenip, onlara doğru dönüt verilmesi açısından dikkat edilmesi gereken bir

konudur. Yazma, anlatmaya bağlı üretici bir beceridir. Bu sebeple yabancı dilde yazma hem bir süreci hem de bu süreç sonunda ortaya çıkan ürünü göstermektedir. Yazma becerisi, öğrencilerin sözcükleri, dil bilgisel yapıları, deyimleri, atasözlerini vb. doğru öğrenip öğrenmediklerini kontrol etme fırsatını öğreticiye sunmaktadır. Bu sebeple oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin gerektirdiği süreç aşamaları ele alınmıştır.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uyulması gereken temel ilkelerin başında dört temel dil becerisini kazandırmaya yönelik çalışmalar yer almaktadır. Dört temel beceri içerisinde öğrencilerin en çok zorlandığı veya sorun yaşadığı yazma becerisidir. Bunun öğrencilerin konu hakkında bilgilerinin olmaması, konuya nasıl başlayacaklarını, nasıl devam ettireceklerini ve nasıl bitireceklerini bilememeleri gibi farklı sebepleri olabilir.

Yazma eğitimi sadece dil bilgisi kurallarını ve kelimeleri doğru yazmaktan ibaret değildir. Dil bilgisi yapılarını kuralı ve anlamlı biçimde bir araya getirerek yazmak önemlidir [5, s. 63]. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimini geliştirebilmek için bazı odak noktaları göz önünde bulundurmak gerekir.

• Yazılı anlatım çalışmasında yer alacak konuların somuttan soyuta, kolaydan zora şeklinde olmasına ve dil, din, ırk, kültür vb. hiçbir ayrımcılığa yer vermemesine dikkat etmeliyiz.

• Yazılı anlatım çalışmalarında, öğrencilerin ilgilerini çekebilecek, yaşantılarından, gözlemlerinden yola çıkarak rahatça yazabilecekleri, günlük hayatta gereksinim duyabilecekleri konulara yer verilmelidir.

• Öğrencilerin yazma korkularını gidermek, motive etmek bunu yaparken de farklı açılardan bakmalarını sağlamak adına örnek çalışmalar, fotoğraflar, resimler, şekiller, karikatürler kullanılmalıdır.

• Çalışmalarda sadece klasik kompozisyon çalışmalarına değil şiir, öykü, resimden tasvir ve hikâye oluşturma gibi farklı çalışmalar da yapılmalıdır.

• Ders içi yazılı anlatım etkinliklerinde yazmaya geçmeden önce materyaller eşliğinde, mümkünse sorularla veya kendimiz bir şey anlatarak / uydurarak sonrasında öğrencinin konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanmalıdır.

• Öğrencilerin sadece duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri yazılı anlatımda yetmeyeceği için onların yazma yeteneklerini de geliştirmek adına yazmadan önce plan yapma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Bizim soracağımız sorular bunlara zemin hazırlayacaktır.

• Kapsamlı bir çalışma ortaya çıkarmak adına öğrenciyi yönlendirebilecek örnek bir plan öğretmen tarafından oluşturulmalıdır. Bu planda kullanmaları mümkün olan kelimelere, deyim ve atasözlerine de yer verilmelidir.

• Yapmak istenen çalışma seviyeye göre anlaşılır bir dille açıklanmalıdır. Gerekirse taslaklar / örnek çalışmalar oluşturularak görsel olarak yapmaları gereken çalışma anlatılmalıdır.

Konunun Planlanması ve Yazılması

• Verilen bir yazma konusunun planlanmasına geçmeden önce, yapılacak ilk iş konunun ana başlığını/ maddesini, görüş açısını kavramak, hangi türde yazılacağını belirlemek olmalıdır.

• Giriş bölümünün konunun ortaya atıldığı, örnekleme yapılmadan konu hakkında açıklama yapılan bölüm olduğu öğrenciyeye anlatılmalıdır.

• Gelişme bölümünde konu ile ilgili gözlemler, olaylar, örnekler vereceği, birinci paragrafın devamı olarak yazmasının gerektiği ve yazının uzunca kısmının bu paragraf olduğu belirtilmelidir.

• Sonuç bölümünde ise ana düşüncenin ayrıntıya girmeden, kısa ve öz yazılması gerektiği vurgulanmalıdır. Kendi duygularını ifade eden, dilek, temenni gibi duyguları burada yazarken uygun bir dille yazmaları gerektiği mutlaka belirtilmelidir. Bitirme kalıpları öğretilmelidir.

• Plan yapıldıktan sonra en önemli iş başlık bulmaktır. Başlığın konuya uygun olacağı ve yazım kurallarına uygun olması gerektiği kavrıtılmalıdır.

• Kâğıdın sağ-sol, alt-üst boşluklarını hoş görecek şekilde düzenlemeleri de istenmelidir.

Örnek Çalışmalar

• A1 seviyesinde ilk konular daha çok alfabe ve diyaloglar üzerinde yoğunlaşacağı için yazma etkinlikleri de aynı paralellikte olmalıdır.

• İlk tanışma diyaloglarından itibaren öğrenilen basit yapıların yazdırılması öğrenciyi harflerle kaynaştırma açısından önemlidir. Öğretilen diyalogların yazdırılması ilk günler için basit yazma çalışmaları olacaktır.

• Alfabe öğretimiyle birlikte işin içine oyuna dayalı yazma etkinlikleri de girebilir. Sınıf yedişerli dört gruba ayrılır. Gruplar sınıfın dört ayrı köşesine daire şeklinde oturtulur. Her grup ortaya yazma işini yapacak öğrenciyi alır. Öğretmen bir harf söyler ve bütün gruplar aynı anda sessizce ortadaki kişiye söyleyerek öğrendikleri kelimeleri yazdırır. En çok yazan grup kazanır.

• Seviye ilerledikçe konuya uygun yazma çalışmaları kısa paragraflarla devam etmelidir. Konular ilerledikçe dikte çalışmaları da mutlaka yapılmalıdır.

• A1 seviyesinde öğrenciden bir tam sayfa doldurulması beklenmemelidir. Seviyesine uygun az ve öz çalışmalar yeterli olacaktır.

• Paragraflardan sonra öğrenciyeye kâğıt düzeni, adı soyadı, tarih, konu, başlık, başlıkta büyük harflerin kullanılması, satırbaşı, giriş, gelişme, sonuç vb. dış yapı özellikleri öğretilmelidir.

• Uygulamalarda bunların istenmesi, bir gereklilik olduğu, içerik kadar bunların da önemli olduğu anlatılmalı ve alışkanlık kazandırılmalıdır.

Yazma Çalışmasının Değerlendirilmesi

• İlk aylarda yapılan kelime hatalarının doğrusunun birkaç kez yazılması kelimenin doğrusunun öğrenilmesini sağlayacaktır.

• Daha ileri seviyelere ait dil bilgisi konularında yapılan hatalar da düzeltilmelidir. Ancak değerlendirme içine alınmamalıdır. Zamanı değil diye göz ardı edilmemelidir.

• Sağlıklı bir değerlendirme yapmak adına sınav kâğıdını okurken kullandığımız not çizelgesi göz önünde bulundurulmalıdır.

• Son olarak da yapılan çalışma kontrol edildikten sonra öğrenciden düzeltilmiş halini yeniden yazmaları istenmelidir.

Yapılan bu çalışmanın sonunda Türkçe öğrenen kişi uygulamalı olarak kazanmış olduğu bilgileri geri bildirim şeklinde değerlendirme fırsatı bularak; seviyesini öğrenir, öğrendiği yapıları veya kelimeleri pekiştirir, dil yanlışlarını görür, noktalama işaretlerini öğrenir, dil yetisini geliştirir, yaratıcı düşünmeye sevk edilir, öğrendiği konuları anlayıp anlamadığı açığa çıkar, öğrendiği konuları pratiğe dökme fırsatı bulur [6, s. 165].

Yazma becerisi, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hem dili öğrenen hem de dili öğreten açısından aşamalardan oluşan zor bir süreçtir. Öncelikle kişilere yazmanın neden gerekli olduğu açıklanmalıdır. Yazma ile kişilerin becerilerinin ne düzeyde olduğu somut bir biçimde gözlenmektedir. Planlı yazma alışkanlığı kazanan bireyler, duygu ve düşüncelerini bir sıra ve mantık çerçevesinde aktarma becerisi kazanabileceklerdir [11, s. 38].

Sonuç olarak, öğrencinin süreci anlamasına yardımcı olmak, disiplinli bir şekilde uygulamaları yaptırmak,

alışkanlık kazandırmak, farklı yazma çalışmaları yaptırmak, diğer temel becerilere gösterilen özeni yazma çalışmaları için de göstermek, değerlendirme sürecinde aydınlatıcı ve objektif olmak, öğrencinin istenilen seviyede düzgün bir şekilde yazmasına yardımcı olacaktır.

Kaynakça

1. Akyol, H. (2006). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayınevi.

2. Barın, E. (2003). *Yabancılara Türkçe öğretiminde temel söz varlığının önemi*. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 311-317.

3. Coşkun, E. (2009). *Yazma eğitimi*. (Ed: Ahmet Kırkkılıç ve Hayati Akyol), *İlköğretimde Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 49-91.

4. Coşkun E. ve Tiryaki E. N. (2011a). *Tartışmacı metin yapısı ve öğretimi*. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), s. 63-73.

5. Coşkun, E. (2011b). *Yazma Eğitiminde Aşamalı Gelişim*. (Ed.: Murat Özbay), *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 45-83.

6. Çakır, İ. (2010). *Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur? Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28(1), 165-176.

7. Demirel, Ö. (2004). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: MEB Yayınları.

8. Genç, H.N., (2017), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi Bağlamında Yazım ve Noktalama*, *Dil Dergisi* • Sayı: 168/2 • S.31-42. Temmuz-Aralık

9. Karatay, H. (2011). *Süreç temelli yazma modelleri: Planlı yazma ve değerlendirme*. (Ed.: Murat Özbay). *Yazma eğitimi*. Pegem Akademi Yay., 21-43.

10. Temizkan, M. (2010). *Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi*. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXVII, 621-643.

11. Tiryaki, E.N. (2013) *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi*. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.

12. Uysal, A., Zorpuzan, S. (2021), *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme*. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 6(2), 251-283.

УДК: 37.013

DOI 10.35254/bhu/2022.61.23

Турдакунова Н.Б.,

Бишкекский государственный университет им. К. Карасаева

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ КАК ОДИН ИЗ ВАЖНЕЙШИХ КОМПОНЕНТОВ В ОБУЧЕНИИ И ВОСПИТАНИИ УЧАЩИХСЯ

Аннотация

В данной статье поднимаются вопросы, связанные с проблемами качественного образования учащихся общеобразовательных школ в Кыргызской Республике на фоне дальнейшей профессиональной подготовки. Творческое начало, присутствующее у каждого школьника, необходимо формировать, начиная с малых лет. Развитие человеческого капитала происходит на основе качественного образования, подразумевающего создание такой среды, в которой учащийся может созидать, успешно развивать индивидуальность в условиях активной жизненной позиции, основанной на гуманистических принципах обучения. Поиски эффективнейших методов обучения осуществляются на всех этапах обучения для формирования личности, которая должна быть подготовленной к самостоятельной жизнедеятельности.

Одним из видов формирования творческой личности становится дополнительное образование, которое осуществляется во внешкольной деятельности. В данной статье акцентирована важность и необходимость его развития в общеучебной подготовке.

Ключевые слова: индивидуальность, творческое развитие, система образования, дополнительное образование, качественное образование, эффективные методы обучения и воспитания, профессиональный выбор, саморазвитие, обучение.

Турдакунова Н.Б.,

К. Карасаев атындагы Бишкек мамлекеттик университети

КОШУМЧА БИЛИМ БЕРҮҮ ОКУЧУЛАРДЫ ОКУТУУНУН ЖАНА ТАРБИЯЛООНУН МААНИЛҮҮ КОМПОНЕНТТЕРИНИН БИРИ КАТАРЫ

Кыскача мазмуну

Бул макалада Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүүчү мектептеринин окуучуларына сапаттуу билим берүүнүн көгөйлөрү менен байланышкан маселелер көтөрүлүп, аларды андан аркы кесиптик жактан даярдап чыгууга багытталган. Ар бир мектеп окучусундагы кезиге тур-